

УДК 37.73

ІННА КОСЯК, НАДІЯ ШАТУН

Київський національний університет технологій та дизайну,
Україна

ВИКОРИСТАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ВИШИВКИ В НАЦІОНАЛЬНО- ПАТРІОТИЧНОМУ ВИХОВАННІ МОЛОДІ

***Метою** є українська народна вишивка як ефективний засіб національно-патріотичного виховання підростаючих поколінь.*

***Ключові слова:** вишиванка, писані сорочки, українське мистецтво*

Постановка завдання. Традиційна вишивка займає одне з найважливіших місць у збереженні та трансмісії етнокультурної спадщини української нації, українська народна вишивка, як етнокультурне явище, виражає генетичну пам'ять та першовитоки народу, сприяє самоусвідомленню етнофору, своїй ідентичності [1].

Методи досліджень. Для досягнення поставленої мети нами було використано теоретичні методи дослідження.

Результати досліджень. Реалії нашого сьогодення, зумовлені повномасштабною війною росії проти України та агресивними діями російських загарбників на окупованих територіях, актуалізували проблеми національно-патріотичного виховання зростаючих поколінь, здатних захистити суверенітет України, її територіальну цілісність та незалежність.

На нашу думку, ефективним чинником у цьому процесі є засоби етнопедагогіки, зокрема дослідження української вишивки. Вишита сорочка - це основний елемент національного костюму нашої країни. А нині це не просто елемент національного вбрання, це справжній символ української нації та маніфест національного супротиву ворожим окупантам, що носить як повсякденний, святковий, патріотичний та культовий одяг. Вона унікальна в кожному регіоні України, проте існує думка Лідії Берешко, що це різноманіття можна об'єднати у два види: біла та писана.

Білими називали традиційні народні сорочки, виготовлені з білого полотна або ж ні, вишиті нитками або пряжею білого кольору. Такі сорочки в регіонах ще називали «шиті інієм» чи «шиті морозом» [2]. Деякі народознавці стверджують, що раніше білі сорочки вважалися буденними або «пісними». Проте з часом

мистецтво білого шиття збагатилося новими елементами художньо-технічного шиття, набуло елітного статусу та стало одним з найулюбленіших. Нині сорочки вишиті білим по білому, вважаються найбільш вишуканими та елегантними.

Писаними зазвичай називають сорочки, вишиті штапиковими технологіями - двобічною штапівкою, стібанкою та їхнім поєднанням - нитками чорного або контрастного білому полотну кольором [2]. Як і біла вишивка, цей вид мистецтва є досить давнім спільно європейським надбанням.

Українське мистецтво писаних сорочок сформувалося за власними, відмінними від європейських, традиціями. Композиції та орнаменти вишивки розписом розміщувалися на деталях сорочки за тими самими функціонально-естетичними критеріями, що й для інших вишиванок, відповідно до типу крою, її розмірів і призначення, особистих уподобань [3].

Проте, чи то біла, чи то писана, вишиванка протягом багатьох років була способом самовираження власної свободи та символом непокори нашого народу, а в даний час символом української сили, ознакою сміливості.

Висновок. Українська народна вишивка - це унікальний, цікавий, багатогранний світ прояву народного розуму, краси, майстерності, мудрості, свободи, непокори. Безліч візерунків які притаманні різним регіонам були на довгий час забуті, проте зараз історія та культура вишивки, істинний сенс вишиванок знову повертається до нас. І на нашу думку, українському народу не потрібно шукати культурної величі де інде тому, що наша культура найбагатша та найпрекрасніша в цілому світі.

Література

1. Булгакова Л. П. Етнокультурна характеристика народної вишивки Поділля (кінець XIX - 30-і роки XX ст.). Автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. істор. наук : спец. 07.00.05 - етнологія / Л. П. Булгакова – Львів, 2000.
2. Лідія Берешко Вишивальні традиції України
<https://bookclub.ua/catalog/books/entrainment/vishivalni-tradiciji-ukrayini?srsId=AfmBOorkYyvvueZANS-Fk5eAm0BFmUQn-whCz-jFAGDFz5LE3ZPZ>
3. Історія виникнення української вишиванки
<https://ptaha.in.ua/page2955417.html>